

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Reden und Arbeiten der Societas Latina - Cod. Karlsruhe 3420, 1-4

11 Reden der Societas Latina - Cod. Karlsruhe 3420,4

Rinck, Christoph Friedrich

[Karlsruhe], 1801-1804

Director Gravissime! Socii Honoratissimi!

[urn:nbn:de:bsz:31-99852](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-99852)

159.
Director Gravissime!
Socii Honoratissimi!

Qui præter probitatem, probitatisque
famam satis habet, unde vivat, quam
dulcem et jucundam degit vitam! A
solicitudinibus, frontem plican-
tibus, crinesque dealbantibus, que

furia infernales dentibus acutissimis,
 quibus resistere nihil potest, vita radicem
 adrodunt, ac sepe, optimis viribus corro-
 dunt valentem, haud tortus, nunquam
 mantica baculoque viatorio captis, mi-
 seris intēdens vestibus, quadam parva pa-
 nis frusta sibi mendicare cogitur.
 Ei nunquam, e divitum domibus fuga-
 to, coelum erit tectum, nec terra durum
 cubile. Nunquam vestibus carens tem-
 pestatibus, ventis, imbribus, solis
 ardori, hiemisque frigori erit obnoxi-
 us. Imo, facultates, labore, ordine,
 probitateque acquisite, satis adver-
 sus

inopiam vexantem, et curas torquentes eum
 defendente. Perfecto diei labore contentus, tran-
 quillusque intra suorum circulum Pylarem
 reverti potest, ubi secura latitia urbanaeque
 joci eum expectant, et intrantem expan-
 sis excipiunt brachiis. Cuncti jam fa-
 cultatibus probe comparatis contentissi-
 mi, et de futuro tempore securissimi sunt.
 Atque, ut in ipsum quoque latitia redun-
 det, quem omnes maritum, patrem, domi-
 num, fortunaeque prosperae auctorem vene-
 rantur, singuli student, ne frustra, quo-
 riam conscientia adprobationem latitia
 comitatur, qua ab hodierno refectus la-
 bore

effimil
 radium
 s cora
 rquam
 tes, mi
 ara pa
 tur
 foga
 durum
 s tm
 lis
 nesi
 ne,
 rdoe
 sus

ad craftinum firmatur. Temperante
 animi tranquillitate simplex conditur coe-
 na; recti conscius dulci placidoque somno
 fruitur. Natura copiosa pulchritudines,
 quam alte ejus animum movent, qui earun-
 dem ad spectu et contemplatione ad Dei
 sapientia benevolentiaque admirationem
 ducitur. Talia sentientem, erga miseros
 pauperesque peccus inducere posse, aut
 mala et calamitates aliorum aequo animo
 esse laturum censes? Nequaquam! Qui
 afflictos arguet, pauperibus succur-
 rat, confectos reficiat, desertos conso-
 letur, semper erit paratissimus. Vix
 ab eo servatorum hominum pro ipso
 agens.

salute precationes votaue pulcherrimi flores
 res sunt in hujus pii virtutis corona, quor-
 um dulcissimum odorem spiritu haurit.
 Ad que si accedat valetudo prospera,
 equaliumque de se bona existimatio, nonne
 hac jam in terra aternitatis felicitatem
 presentiet? Eheu, humana societas, si tan-
 tibus consisteret membris, quam jucun-
 dum foret, hac in terra degere vitam! Ge-
 motis ab orbe, que vita calicem amarum
 reddunt, furis, in unum humana so-
 cietatis partes congruerent. Tot, proh
 dolor, tam multa adhuc invenimus,
 que horrificam gignunt discrepanti-
 am,

e quibus unum modo, facultatum profusi-
onem, elegi, de qua, Tua, Director Gravissime,
benevolentia, et vobis, Socii condecoratis,
si^{mi} annuentibus, verba facere mihi liceat.

Primum: Civitati prodigum,
Deinde: Sibi met ipsi nocere
ostendam.

Sicut in familia quadam maritum
cum uxore, cumque his liberos con-
sentire et famulos jussa exsequi,
eoque modo quadam familia mem-
brum,

ut ad societatis finem, communem omnium
 fortunam, perveniant, efficax esse oportet.
 ita singulos quoque cives summo opere om-
 nique virium contentione comadis, quibus
 fruuntur, dignos se reddere fas est.
 Quid enim homines singuli essent ef-
 fecturi? Ne casam quidem, ut adversus
 tempestatem, frigusque se defendant,
 exstruere, nec vita necessaria sibi compa-
 rare valerent. Contra, quantum homi-
 num multorum coeunatio efficere
 potest, in qua suis quisque officiis fun-
 ctus, unum ad finem spectans, propo-
 sito

propius semper accedunt. Nostrum ne-
 minem fugit, quam multum universa flu-
 minis moles, quam peram e contrario sin-
 gula ejus particula valeant. Sapientis-
 sime igitur nostrae civitates instituta
 sunt, in quibus magnis singuli fruun-
 tur commodis, quorum extra illas ex-
 pertes forent. Qui iidem plane otiosus
 fuit cupiret, quam perfidus est atque
 ingratus! Annon haec ex consociati-
 one tamquam membrum inutile ex-
 pelli meretur: quemadmodum a fer-
 tili arbore inutiles mortuique ra-
 mi

remouentur. Sed quanto magis hoc merebi-
 tur, si civitati nocuerit. Nam non solum
 ipse aliorum salutem non adiuvat, sed ali-
 is etiam obstat, quo minus civitati pro-
 sint. Talis est prodigus, honorifico
 Civis nomine profus indignus. Ipse
 enim notionibus, quibus civitati ser-
 viat, carens, quas si haberet, et peri-
 tus esset, nunquam ad hocce vitium
 se demitteret, alios etiam a publicis
 prohibet negotiis. Quippe nil nisi
 voluptates crepantes et tumultuan-
 tes expetens, splendorem suum a-
 liis ostentans, eorumque admirationem

in se convertere cupiens, libidinum suarum
 socios querit et, prohi dolor, plurimos invenit.
 Nam lauta mensa jam multos contra officium
 facere sollicitat; cuius odor adeo eorum sensus
 alliecit, ut qua olim in domestico circulo
 fruebantur, contempta, illa semper uti malint.
 Quem ad finem adulationibus modo se per-
 venire posse persuasum habentes, et, inge-
 nio ejus semper obtemperandi gratia, publi-
 cis negotiis se subducunt, ad humillima
 quaeque proxi, illum quasi Deum venerantur.
 Tandem splendore studio et facultatibus
 effundendis omnes exceditur terminos, de-
 licato eorum palato, quos sincerissimos a-
 micos

1094
putat, satisfactorius. Atque illi ejus libe-
ralitate sive stultitia utuntur, in omni-
bus heluantes libidinibus, donec postre-
mo e robustis viris ad sceletum usque
flaccefrant, et corpore et animo obtusi.
Tunc, ubi trepidante gradu in pristi-
num revertuntur domicilium, vite ibi
reliquum, tardiore poenitentia torti, gemen-
do consumturi: cheu! quam terribilis
miseria eos expectat, fuma jam onossia
et maxima paupertas, curis consumta
suorum corpora in aperto sunt.
Quo enim tempore pater familie tam

luxuriosam et dissolutam vitam agebat, do-
 mus, domino carens, sine ordine administra-
 ta, imbecilla uxoris manus, imbecilliores
 adhuc propter curas de mariti luxuria,
 multas fortuna adversa plagas avertere
 haud valere. Sollicito anxioque animo
 vidit, ut primum maritus ob neglectum of-
 ficiū stipendio privabatur, ut dein ex-
 igua facultates sensim paulatimque di-
 labebantur, ut denique omnis suppellex in
 foeneratorum iniquas manus demigrabat,
 et ipsis nil supererat, nisi ut mendicent.
 Hac fere in conditione luxuriosus suos
 desprehendit, qui, ad desperationem us-
 que adducti, postremo civitatis opem

implorant, quae si benigne instituta fue-
 rit, illorum miserebitur. Ita prodigus civita-
 ti damnum adfert, opes publicas iminuen-
 do, unde familiae, patrum luxuria ad men-
 ditatem redacta, alenda sunt.

Sed et sibi ipsi prodigus detrimento
 est. Quamvis enim tumultuantibus circum-
 datus libidinibus non semper tamen otio-
 sus esse potest. Atque horrida sunt
 hujus otii momenta. Namque conscien-
 tia, quamquam tot voluptatibus ad
 tempus sopita, eo fortius tunc ex-
 pergefata,

ut scelerum poeniteat, ad monet. At ipse,
 humillimo rerum sursum subjacentium ser-
 vitio unice obstrictus, illis abdicare ne-
 quit. Quare conscientiae monita novis
 luxuriis obtundere studens, volupta-
 tes voluptatibus cumulans, nulla earum
 diu delectatur, natura ipsa haud feren-
 te immodica et extrema. Continua hac
 libidinum permutatione, variisque lu-
 xuriandi modis ad extremum enerva-
 tus, aeger, sibi que ac Deo aliisque
 hominibus inimicus, eoque ipso de-
 terioris adhuc conditionis, post bre-
 ve tempus in ea jam aetate, qua

debeat esse efficacissima, infelicem vitam
 abrumperet. Eheu, quantum ad vivendum
 spatium ~~ipfi~~ superfuisset, quam hilaris
 musarum ductu, ingenium magis magisque
 instruere, quam multis infelicibus futu-
 rere, quam felicem ipsius familiam red-
 dere, quam denique bonus civis esse potu-
 isset! Neque vero ille felicitior predican-
 dus erit, qui, moribus similis, corpore
 validior, longius vitam producit.
 Quippe, quo longius vivit, eo certius
 us ejus opes sunt interitura. Nam
 gutta enim cavat lapidem, non vi sed
 saepe cadendo, quanto magis profusio
 continuata fortunas devorat.

Splendor enim est magnificentia flamma
 similis est, quae magnis cum ignibus
 ad sidera tendens, eo celerius ~~appressa~~
 extinguitur. Sicut Tearus petulans, ce-
 reis cum alis radiantem solem petiturus,
 in maris profundum submersus, avi-
 dis a monstros marinis exceptus fau-
 cibus, nunquam postea benigni solis
 lucem conspexit: ita prodigus, are-
 is quasi alis supra alios homines se
 elaturus, brevi temporis spatio,
 consumtis opibus, sui ipsius mole
 deprimitur. Quid est tunc, quod a
 desperatione miseram tueatur? Ni-
 mis ignavus ad calamitates forti

animo ferendas; nimis effeminatus ad
succipiendos labores; nimis etiam imperi-
tus ad rationis solatia requitenda, morta-
lium infelicitissimus est.

Nisi jam in prima aetate destinationis suae
imemor fuisset, nisi juvenis notiones
veri rectique sibi comparare neglexis-
set, nisi tempus terendo prodiga-
litate jam profuisset fundamentum,
nisi meliora monentem praeceptorum vo-
cem per levitatem contempsisset, sane
nunquam in talem miseriam prola-
psus foret.

Colligamus igitur iustas rerum notio-
nes, ne, illius instar, a destinatione no-
stra aberremus, sapientibus praecepto,
et eorum monitis obsequamur, ne fallax
veri bonique species nobis illudat.
Tempore recte utamur, ne justo tardi-
us amissi nos poeniteat.
